

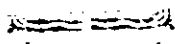

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szombaton 6. Juniusban 1789.

*Egy Eliséumbéli Politikus Tsuka;
de nem a' táiban — hanem a' Deros háján.*

Azt gondoljátok Uraim, hogy a' Tsuka a' Polít
tikáról éppen semmit sem beszélhet? — meg-
tsalattattak. Ha Lucius hajdon beszéllett és irt,
miért ma az ő több testvér atyafiai a' Tsukák nem
beszélhetnének? és ha az Esopus élő-fái, melyek-
nek sem fogok sem szájok nem vólt, beszélhetek,
ha én akarom és okom van rá, miért nem kénzö-
rithetném a' Tsukát beszélni, melynek szája és soi-
ga vagon. — Egy Tsuka, a' természetet vizsgálók
tapasztalása-szerint zoo esztendeig is élhet — sok
vilzontagságokon mégyen keresztül — 's nem vólt.

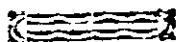

na ennek még-is Politikája — egy nyelvet sem tudna? ugyan ostoba Tsuka volna az!! Nem kell rólla illy balúl vélekedni!! — A' Tsuka egy prédáló hal, következés-képpen szüntelen háboruban van a' több halakkal. Mi lenne belőlle!! ha ő az emberekkel hadakozhatnék?, két száz ezrtendeig hadakozna? Így az Ujság-írók bezzeg meg-élnének; mert így szüntelen hadi-dolgokkal vólnának teli az Ujságok, és a' vitézebb Tsukáknak réz-táblára metztett képjeiket mind oda igérnék jó pénzért az Olvasóknak — sőt még, hogy egy málsal vételkedhesenek, a' Törököt vágott vitézebb Tsukának fogait némellyek aranyból, izemeit briliántból valónak lenni erősítenék.

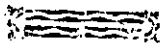
Az *Elyséumbéli* Lelkek semmit sem gondolnak vele, ha egy Tsuka, egy Tengerben lakó kemény husú Tsuka böltselkedik is a' Politikáról, 's akár mit beszél-is erről. Ezt jól tudta ama híres *Aldobrándus*; ő itt a' felső Világon irt vala a' Tsukákról; de minthogy, itt nékem a' *gustusam* ellenkezik az *Aldobránduséval*; én inkább szeretem enni a' Tsukát, mint irni rólla; tehát tsak azt írom-még rövideden mit tsinált *Aldobrándus* a' Tsukával. Ő e-vitt egy Tsukát az *Elyséumba* a' Lelkekhez magával, még pedig egy Tengeri *Politikus* vén Tsukát; meg-mutatja a' többi Lelkeknek, és az ő *politikus* életének historiáját el-beszélteti vele. — Tsak lehet gondolni, mint el-rémültenek a' Lelkek, midőn a' Tsukát beszélleni hallották, ki a' maga életét így beszéllé-el: „

„ En, mond a' Tsuka, egy Német-oroszági Tengerben születtem, éppen abban az időben, midőn

a' Frautziák az Anglusokkal Amerika-felett békeséget kötöttek. Az én Eleim szármoztanak vala még az Özön-vizből, és az én familiámnak *régistere* azt mondja, hogy az én első rőrsökömet még Noé tette vala Nemes emberré, az az: ő adott vala egy Nemes ütést a' Koponyájára, és annakutánna kegyelmesen méltoztatott a' maga fiaival a' Bárkában meg-emészteni; de már arról — mitsoda lére készítette? bizonyoson nem szolhatok. — Az én Anyám minden Bába nélkül le-betegszik, szül engemet — és én a' hadakozásra neveltettem-fel; mivel mi Tsukák szüntelenül való hadat tartunk a' több halakkal; még pedig azt fokkal hathatófabban folytatjuk, mint a' *Málthéferék* a' *Kozárok*kal. Én is ugyan némely békákat és apró halotskákat megfogtam; de azalatt fok veszedelmet állottam-ki; mivel gyakran előre-vigyázatlan voltam, és mi Tsuka vitézek külömben is tudatlanotskák vagyunk. Én a' mi egész Tengerünkben sem *Montékukulinak* hadi-fortélyról irt Könyveit, sem a' Nagy *Fridriknek* maga idejében történt hadi dolgokról irt könyvét meg-nem találhattam; Ujságokat sem olvashattam, mellyekből talám a' mostani Török háború által okos lehettem volna; azért tsak Tsuka *Tacticával* kellett hartzolnom. Én tsak azt tudtam, hogy az én Atyám egy nagy vén Tsuka vitéz, egy Tsatában a' Halászoktól el-fogatott, más 12 testvéreimmel edgyütt, 's a' miért tsudára méltóbb az, hogy végire nem meheténk, mennyin vesztenek légyen-ezen tsatában, mert a' Halászok, mint a' Törökök, mind el-yitték a' magok halatjaikat magokkal.

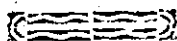

Májusnak 18-dikán én-is *patrollérozni* menék, vizsgálom és kémlelem a' partakon lévő szélső-vigyázatakat — még tsak ezembe se jutatt az ellenség, midőn a' viz fenekén egyszer tsak meglátok valamit; oda úszék és elnyelém. Oh jaj! hogy járek? mely kínokra juték? tsak gondolni is irtózam — mi leve belölle? a' vízből ki-húzának és elvivének. — Az én ellenségeim a' Halászkok ki-húzák a' horgot a' Kapotyumból. Ugyan mit gondolhattam én itt már most! azt hittem, hogy én a' Törököktől fogottattam-el, és rettegek vala, hogy magokkal edgyütt Konstantinápolyba visznek fogoly szolgának; de nem — tsak elbámulék midőn az *Abbás* konyhájába vivének — Egy Halász így szólla egy fekete köntösű Urnak: most fogék ám egy nagy Tsukát! sok apróbb halak vagynak ennek a' gyomrában! Jól van, mond a' fekete ruhás Ur, éppen jókor érkezél vele; ma sok Vendégeink vagynak. Azonban tsak hamar hallom, hogy jő egy Kotsi! Ki-szállanak belölle 4 Urak. Eleikbe mennek, köszöntik és fogadják őket. Kérdik mingyárt: hogy van a' Felsőges Tsászár? Ebből vevém észre, hogy én nem a' Törököktől, hanem a' jó Keresztényektől fogattattam-el. Egy darabig jó reménység táplál vala; de mint meg-rettenék, midőn egy *Jantsár* egy nagy késsel hozzám jöve (a' többi Szakátsnak nevezik vala ezt) és az én hasamat ki-hasítá. Ekkor én farkamtól fogva fejemig darabokra metztettem, egy porsalóba hányottara — etzetet töltettek rám, meg-sóztak, meg-hagymáztak, győzedelmü *Pálma* levelet vetettek rám, és a' tüzhöz tettének.

kör revém jobban észre magamat. — Oh tudom már most hól vagyok! Én most Pokolban vagyok, minden meg süttetik és főzetik. Én megfőztettem, annakutánna egy tálba tétettem, és a' Szálba ugy hordoznak vala az asztal körül. Itt láték az asztalon fogoly és fátzán madarakot, Spárgát, 's más egyéb konyhabéli dolgokat. Mi az ördög ez? gondolám magamban; én nem a' Pokolba vagyok? ezek az emberek nem ugy néznek ki, mind az ördögök? de azonban ki-tudja mi-tso-dáfok az ördögök? Itt az asztalnál fok ujságokot hallottam beszélni. Egy szüntelen kíváncsoszemekkel kukutsál vala reám a' tálba; ugy gondalom Ujság-író vólt; mert következendő Ujságokot beszéltet

Bétsről: hogy a' F. Császár a' múlt Szombaton megint terheseen kezdett vala lenni *Laxenburgba*, hová a' fő Hertzeg és Hertzeg-afszony-is kimentenek, — de már bé-is jöttek!! Az ő Felsége nyavallyájáról tökéletes igazat nem írhatunk, mert ha ma magát jobban érzi, hónap megint terhesebben vann, és ha ma nyavallyája öregbedett, hónap megint könnyebhedik; egy szóval majd minden kétszer 24 órában — változott! — Telyés reménységgel vóltak a' Bétsiek mind eddig, hogy a' *Toskánai* fő Hertzeget *Leopoldat* minden órán Bétsben fogják szemlélni; de ez a' reménységek fokoknak el tünt, és azt tartják a' melzszebb látók; hogy a' környülállásoknak más köntösbe való öltezéséig nem fogna Bétsbe jöni ----- meg mutatja a' következendő idő. Erre az asztal mellett ülő Lelkek, mint valmely nagy dologra, mind meg-tsovákik a' fejeket,

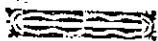

ket, ez az Ujság-író pedig az én farkamból még.
 éven egy darabot, egy pohár bort ivék; melyre
 még nagyobb befzédbéli bátorságot vévén, azt be-
 lzéllé az asztal körül ülöknek, hogy minekelötte
 még *Laudon*, az az *Elyscumban*-is, kivált a' Nagy
Fridrikh előtt esmeres vitéz Vezér a' Táborhoz in-
 dúlt volna, magához hivatta a' Tábori eleségre gon-
 dot viselő G — lt G — t, és azt mondotta volna
 néki, hogy 24 óra alatt ki-indúljon Bétsből; mert

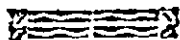
(itt a' többit a' rostában lehet keresni)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Erre megint egy po-
 hár bort iván (minthogy az Ujságíróknak ez a' hi-
 üeg-lelés ellen való *Profervatívájok* kivált most, mi-
 dön egész Bétsben és a' Tábornál-is ugy uralkodik
 a' forró-hidég, hogy némely Német Regimentből
 alig mondanak egy Bataliont ettől szabadnak) me-
 gint azt erősité — hogy *Laudon* a' Törökököt há-
 lóba akarván keríteni, azt parantsolja egy Gene-
 rálnak, hogy egynéhány Batalionnal szálljon - meg
 egy ki-nevezett helyen, és légyen jó Kalap alatt;
 de a' Generál azt gondolván, hogy néki jobb lé-
 fzen egy oda nem mezfzve lévő helyet szállani-meg,
 ürehsen hadja a' *Laudon* ki-jegyzett helyét. Egykor
Laudon hajtya az ellenséget ezen helynek, gondol-
 ván, hogy az ő rendelése-szerint itt már a' Generál
 jó kalap alatt álván, majd mind el-fogja őket, 's
 hát

nát a' dolog nem az ő rendelése-szerint esvén, az előtte szaladott ellenség nem csak jukat kap a' szabadulásra, hanem a' *Prájsz* gyalog Német Sergének 2 Batalionára (mely Regiment egészfzen Bétsi fiakból áll) rá-ütvén, 1800-at csak nem mind özve-appritott volna. Ekkor veszi-észre *Laudon*, hogy van a' dolog; hivatja a' parantsolatja ellen tselekedett Generált, és — — — itt már nem érhettem jól; mert egy nagy hasú ember éppen ekkor piszkálja vala a' tálban füleket egy villával; de azt hallám tölle, hogy mind *Hadik*, mind *Laudon* mozgásban vagynak; csak az élésbéli dolgok költöztetése és a' nyavallya akadályoskodnak. — Bétsben a' *Leopold* Várofi Duna parján halomba vagynak rakva a' két fülü 140 — 150 fontos bombik, jukos gollyóbifok; mellyekhez hafanlőket még eddig nem is láttunk. Ha két körmös legény ezek közzül edgyet fülen fog, csak alig mozdíthatja-meg — szörnyü galuskák (gombotz, gölödör) ezek! emézfthet hozzá a' Belgrádi Jantsár gyomra! Ugyan itt vala halomban a' Kartátsnak való minden-féle rosdás vas; mellyet hajókra rakván, azokkal a' véghetetlen nagyságú bombikkal és a' leg-nagyobb ágyukkal már a' Dunán le-indítottanak. — Minden azt beszéli Bétsben, hogy a' Rékluta-szedésről Auszriában olly parantsolat vagyon ujra, hogy a' 16 ezftendöstől fogva a' 42-ig, akár van háza, gazdasága, vagy felesége 's gyermeke akár nincs, ha következik mind elé kel^l állani; sőt azt szemeinkel látjuk, hogy egynéhány napoktól fogva a' Bétsben szüntelen kereftül kosúl vezetett Rékluták száma' rendkivül való. — A' most-

tani hadakazóknak tsatázó piattzokon mind öfve még annyi tüzi-por fel-nem lobbant, mint a' 11-dik *Szélím Ginadarinak*, a' mostani tűz indulatu uj Török Császárnak székibe való üléfekor; mert ennek tiszteletére az egész Portának minden szegeleteiben 3 napi inep tartatván, nincs olyan tüzi-fegyver az egész fél-hóld tizmer alatt, melyből ekkor öröm tüzet ne adtanak vólna, és 3 napok alatt Bosznia-ban is az ágyukból való tüzelés meg-nem szünt. Most fogott a' Porta keményen a' hadakozáshoz!! — Hogy a' Jobbágyoknak ki-takarodásfokat, és az öfve-szedett Keresztény Sergeknek (Arnot) szöké-leket meg-akadályoztathassák, a' *Verbáz* vizén *Bányalukától* fogva egész *Szvirijárig* minden hajókat vagy el-foglaltak, vagy el-rontottak a' Törökök. *Eddig vagynak a' tornával fött Tsukának beszédi az Elyséumban, lássuk mit szóllanak —*

A' Bétsi Hadi-Tanártól ki-adott Tudósítások. (***) Feldmarfal B. *Laudon* Májusnak 27-dikén azt a' tudósítást tette *Szluinból*, hogy a' m. h. 22-dikén mintegy 16-ezer Török, 3 osztályban, *Unatz* és *Gráhova*-felé kétség-kivül olyan szándékkal nyomúlának-elé, hogy a' *Likai* 3 közös határ-széleken bé-üssenek; a' honnan — Más nap u. m. 23-dikben ezen Seregből mintegy 6000 főből álló osztály, 2 ágyukkal, *Felső-Gráhova*, *Kamen*, *Nicska* és *Bobera* mellett lévő szélső-vigyázatuakra ki-mondhatatlan dühösséggel ütven, egy kemény ellent-állás után is a' miéinket hátrálni kényszerítették, egy *Unatz* nevű Török falut talpig öfve-égettenek; ezen környéken mindent temető talpából el-pufztítottanak, és

egész

egész *Thubárig* bé-jöttek; mely alatt tsatázással tartoztatják vala a' mi fegyvereink egy kevésé az ellenséget, míg az ezen környéken lévő némely lakafok a' magok barmaikkal edgyütt a' *Likáner* Regiment kerületébe való szaladásra időt nyerének. — Míg ez így ment volna itt végbe, a' más 2 ellenséges osztaályok is a' mi *Okhigri* és *Dabina-Sztrána* körül lévő szélső-örizetünkre egyszer'smind olly mérgesen rá-ütének, hogy ezek, ne-hogy a' szélektől el-szakasztassanak, leg-ottan *Dobrotzelló*-felé visszafaladni kéntelenítették, és itt magoknak olly szerentsés állást váloftának, hogy az ellenség bejebb nem üthete. — Ezen egyszeriben véletlenül történt hármos tsatában mind a' két részről fegyveresek hullattanak-el!!! de minthogy a' tsatafok helyeken és fok izben ujgittaték-meg, még edgyik részről is a' kár bizonyoson nem tudatik ----- A' F. M. *Laudontól* ennek meg-visgálására ki-küldött F. M. L. *Vallis* Ur által a' mi el-esleinknek számok mintegy 2 — 300 meg-hólt fejekre számláltatik ---; azonban az el-tévelyedtek közül némelleyek szüntelen jönnek-vissza. — Az el-eslek között találtatik Kapitány *Thomránovits* és Zászlótartó *Szakkendorf*; Kapitány *Szigenfeld*, Fő-Hadnagy *Phillispovikh* és Zászlótartó *Radofsevikh* pedig fogságba estenek. — F. M. L. *Vallis* Ur ditséri a' mi Népünknek vitézségeket, nevezetesen pedig Kapitány *Kisziket*, ki a' vele lévő Néppel a' *Boberai* Sántzban magát nevezetes vitézséggel oltalmazta. — Ezután 25-dikben reggeli 8 és 9 óra között *Burcina-Kullánál* és *Szerbnél* az ellenség megint 3 osztaályban ujra meg-mozdult; a'

gyalogság *Khemernitza* alatt az *Una* vizének ke-
deténél mene-el; a' Lovaság *Tzarenbrodon* kerel-
tül, a' gyalagokból és lovasokból elegyefen áll
Sereg pedig a' *Dobrotzellával* szembe lévő *Ohhig*
tetőkön, hól nem meszfe a' miéinkel szembe mi-
Táborba szállának. Tsak hamar az után mintegy 100
főből álló rész-szerint gyalog, rész-szerint lovas Ti-
rökök, meg-indulának a' mi Táborunknak ujj kén-
lelésére, kikre a' mi szélső-vigyázataink keménye-
tüzelének. — Egy Májusnak 26-dikán vett tudósítá-
szerint egy Bafa sok 1000 Néppel vagyon *Litnobe*
útban, hogy a' hármos köz-határ-szélek és *Gráhu*
va között Táborba szálljon, és *Szermániába* bé-ü-
sön, a' midőn a' *Dobrotzellónál* tábarazók is a' mi-
gok részekről ezt tselekedni szándékoznak. Erről
várjuk a' következő történetet!! (**)

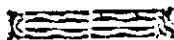
— — — — —
— — — — —

F. Császári Királyi Rendelések.

A' F. Császár, a' F. Edgyesültt K. Udvari Kan-
tzellárián *Expedituræ Director*, Királyi Tanácsos
és ezen F. Kantzelláriának Udvari Titoknokját *Pá-
vits Jofef* Urat, a' maga — valamint az hadi, ug-
ezen F. Kantzellária mellett tett hűséges szolgálat-
jának jutalmául és emlékeztető öszlopjául kegyelme-
sen *Aulæ Familiárisá* tenni méltoztatott.

Hogy mindenkor, valamikor a' szükség kíván-
nya kész, tábori Papok légyenek készen, April. 4
dikén ilyen rendelést tett ő Felsége: — Hogy a'
jövő

jövő Oskolai esztendőnek kezdetétől fogva minden esztendőben ennekutánna 8 tábori Papságra menendő ifjak választásának, úgy hogy az alatt a' Papi nevelésre szabott 5-tödfél esztendők alatt ezeknek számok 40-re mennyen; kiknek felét a' Magyar, más felét pedig a' Német *Státusból* kellek választani. Ezen Tábori Papságra menendő tanuló ifjakot mindenkor az Országban lévő Tábori *Superiorak* úgy fogják választani, hogy ezek a' jó erkölcsön, egészséges testen és a' józön elmebéli tehetségeken kívül; Hazai nyelvek mellett a' Német nyelvnek-is mindenkor tudói lésznek. Ezek a' 8 tanuló ifjak, kiket ennekutánna minden Oskolai esztendőben választani fognak, minden esztendőben a' 4 esztendők alatt lejendő Istenes tudományoknak tanulására, a' Bétsi közönséges Papi Nevelő Házba (Seminárium) hozatnak, és minekutánna itt 4 esztendei tanulófoknak pályáját ki-futották, a' *Szent Pelteni Püspökhöz*; az úgy nevezett *Vicárii Apostolici Castrensis* Papi-házba vitetnek, hogy ott a' magok hivataljok-szerint gyakaroltásának mind addig, míg nem a' Regementeknél Tábori Pap-szék üresedvén ide küldetnek; az ő tanulófoknak ideje alatt pedig minden költség nélkül tartatnak. — Ezek a' Tábori Káplányok lésznek azok, kik a' magok Regement-nél tett szolgálatjoknak leg-nagyobb jutalmát várhatna; úgy annyirá, hogy ha ezek 10 — 15 esztendőköt ezen hadi Lelki szolgálatban töltettenek-el, az Országban lévő leg-nagyobb Plébániákhoz lészzen jussak; és a' Tábori Superiorsághoz, a' Káptalan-béli Papsághoz ezekre lészzen az első Tékintet; más Pa-

pi hivatalokra nézve pedig köz jussak léssen minden más Papokkal.

Egy más, Aprilisnek 29-dikén költ rendelésében pedig azt határozta-meg ő Felsege, hogy egy olyan Papnak Testamentom nélkül el-maradott vagyonya, ki halálakor edgy Templomnál-is rendes hivatalban nem vala, nem valamely Templomnak vagy a' Vallás *Cafsájának*, hanem fele a' szegényeknek, fele pedig közelebbről vér-szerint való Attyafiainak maradjon, mindeu személy-válagatás nélkül.

Szent Anna 12-dik Máj. Ő Felsege kegyelmeseu rendelni méltoztatott, mely-szerint a' Sz. *Annai* Piárista Atyák a' jövő esztendőre az 'Oskolák' tanittására által-vitetnek *Temesvárra*. Itt pedig már 1-50 Aprilistől fogva az ő *Kollégiumok* Ispotálljá fordittatott, és a' mostani tanító Szerzetes Atyák a' Városban ki-bérelt házokban (a' mint vagyon *Zágrádban* és *Pofegán*-is ezen hadi-alkalmatossággal) fognak tanittani az Oskolai esztendő végéig — az az --- 15-dik Juliusig.

Külömbb-külömbb nevezetes Történetek.

Egy tavaly sebbe esett Német gyalog katona Magyar-országban bizonyos hadi-betegek házában gyógyittatván, minden vele fekvő beteg Pajtásai előtt azt beszélette, hogy ő a' maga sebeit nem az ellenségtől nyerte légyen, hanem egy lovan szagodázó Húzfártól, ki 11 vele lévő Pajtásait le-vágván, őtet tsak azért hagyta vólna-meg, hogy hirt mondhasan. Ezen egész történet, a' mint ezen sebbe fekvő

Fekvő katona maga beszéltette, igen nevezetes volna, ha hitelt érdemle; — — — azért tulajdon szovai után így írjuk-le: Bizonyos határ-szélbéli vigyázaton lévén tavaly 12 Német gyalog katona, egyszer csak látják, hogy 3 *Spáhis* sebes nyargalvást jő feléj; kiket ők meg-látván, nagy liettséggel meg-futamodának előttük. Ezt egy körül belől szágodazó Húszár látván, hogy a' 12 Németek a' 3 *Spáhis* előtt nyakra före szaladnának, néki vagytak a' 3 *Spáhisnak*, kettőt le-lő, a' 3-diknak pedig gallérát fogván, utánna indula a' szaladásban lévő 12 gyalog Németeknek, kiket minkeelőtte bé-ért volna, Török rabját ki-szalasztja kezéből, de utánna sem 'menvén, az utól-ért 12 szaladókat így szollitja-meg: „ hát ti gaz emberek nem szégyellitek 12-ten 3 Török előtt meg-szaladni — felel a' gyalog Káplár: Uram! a' töltésünköt már mind el-lődöztük, azért nem kívántuk őket bé-várni. Felel a' Húszár: hát 3 Törököt eunyia nem agyon verhettetek volna-é a' fegyver agyával? 's meg-nem ehattétek volna-é? melyre a' Húszár legottan Kardot rántván, 11-et közüllök le-aprita, és a' 12-diknek hátát kereftül kosúl öszve-vagdolván, így szólla: „ Tégedet rosz ember azért nem öllek-meg, hogy vigy hirt a' te hozzád hasanló Pajtásidnak, és Hazánkhoz, Fejedelmünkhöz való állhatatos hűségre tanítsd őket. Ezzel a' Húszár Kardját hüvejébe dugván, sarkantyú közé szoritja Paripáját, 's úgy el-szalad, hogy máig sem tudják ki volt. Az öszve-vágott hátú katona az Ispotályba ván szor-gott, már alkalmasint ki-gyógyult, de hadi-szolgálatra holtig alkalmatlan; és ezen történetet maga beszéli mindenütt.

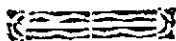
Egy ösz szakállú jegyzés: — „Ez-előtt mintegy 30 esztendővel Ns. Veszprim Vármegyében *Toh-Szabadi* Helységbeli egy öreg ösz szakállos *Kálvinista* ember beszéltette, hogy midőn *Toh Szabadi* helységét a' Török birta, egykor a' Basa a' Templomba megyen, és halgatja fő tsoválással midőn azt énekelték: *Kik lakozzák Afiát, Pontusit, Kappadotziát,* 's a' többi. Minekutánna az emberek a' Templomból ki-jöttek, így szollatt a' Basa a' Prédikátornak: „Valaha jámbor! Hogy meritek ti azt énekelni: *Afiát, Pontusit, Kappadotziát?* nem tudjátoké, hogy azokat a' győzhetetlen Török Tsászárt bírja, és néktek ahhoz semmi jussatok és közetek; imé én most fejetek el-veztetése alatt meg-tiltom, hogy soha azokat többé énekelni ne-mérézeljétek; mert azokhoz az Országokoz néktek semmi közötök; azok a' győzhetetlen Török Tsászárt örökös Országai; és míg Magyar-országot a' Török birta, azt az éneket többé enki énekelni nem-is bátorkodott. Ezen Basa adott volt ezen Falubélieknek határ levelet, és a' határjok máig-is meg-van *Kojár* és *Toh-Szabadi* között, mely Török Levelet annakutánna Bétsben a' *Talmáts* fordított Deákra.

Egy Stillo *Cicerotiano* írt jegyzés, mely egy bizonyos V. Ispány Urhoz adatott-bé nem régebben; szóról szóra, betüröl betüre: „*Est mihi perit Equus, erat colorem sicut Inclytus Vice Comitatus parva, feris ante petes, & post pestes nihil, & qui mihi illum inseniet dabo ipsi spendit.* Sig. N. N. die 25. Aprilis 1789. *Josef Eaper Hauptman.* Kedyes Deák nyelv mire jutál!!!

Elegyes Tudósítások.

A' *Württembergi* Hertzeg, *Ferentz* fő Hertzeg Hitestársának *Ersebeth* Hertzeg-alfizonynak Testvéreje a' közelebb múlt innepekben Bétsben lévén, negyed-magával az itten lévő Helvetika Vallású Keresztények' gyülekezetében és Templomában jelenékmeg Ilienii szolgálaton. — Azt olvásom egy Német Levélben, hogy egy bizonyos nagy Fejedelem a' *Jésuitáknak* Birodalmában való helyre-állásokat nagyon munkálódná. — *Szathmárról Májusnak 19-dikén ezt írják*: „E' mi határunkon az idő most-is, mint a' múlt Télen rend-kivül valóságban jár. Az Aprilis elején fel-melegedett idő igen kevés esővel vigasztaltatja földünket. Apr. 26-dikától fogva, szinte e' mái napig, Május 19-dikéig, egy kevés éjjeli harmaton kívül, szomjúhozó földünk égi nedvességet nem kapott. Ez előtt edgy éjjeli harmattal fel-nem érő kevés eső kezdte el-száradott porozó földünket, himlő-hely módra meg-tarkázni. A' mostoha szelek ezt is szárnyaikon el-vivék; a' honnan mind szállónk, mind gyümölsünk, mind gabona, és kukoritza vagy Török-búza-béli terméseink, pajtáinkat 's tsütreinket kevés reménnyel biztatják. — A' hirtelen nagy melegre fordült idő az el-múlt hónap végével, és e' mostaninak kezdetével, az epe sárt kezdette embereinkben nagyon fel-indítani, a' honnan némely epe-sáros nyavallyák kezdették magokat, nem olly igen súlyos, és nem-is olly tartós történetekkel jelentgetni; de ez immár jó formán kevesedik. — A' drágaság tsak ollyan forma, a' mint a' Mártziusi Levelemben meg-irtam vala, a' boron kívül,

mely.

melynek nállunk a' leg-rofszabbnak-is ittzeje is krajtzár. „

Nagy-Györből. Minden ember bizonytságot té-
fzen az innét el-vitelett Török foglyokról, hogy az
időben, még itt vőltak, tséndefsen és illendőkép-
vifelték magokat, és tulajdon Tisztjeik keményen
meg-büntették azokat, a' kik leg-kifsebb rofszasa-
got követtenek-el. Midőn leg-közelebb edgyik köz-
züllök nem elég méllyen akarta vólna meg-hólt Paj-
tásának a' Sirt ásní, és az ő őrizetjére rendelt kato-
nát, a' ki az ázásra kénszerítette, halállal fenye-
gette vólna, a' Török Tisztek ki-kérék, hadd légyen
nékiek szabad azt meg-büntetni; a' bóldogtalannak
kezét őlzve-köték, a' földre le-veték, és rettenete-
sen fel-vagdalák lába-talpát.

December. 17-dikén 1788 költ Udvari végezés
szerint a' parantsoltatik, hogy az ide való és ha-
zabéli Gymnásiumokban és felsőbb Oskolákban,
valamint a' Görög Katholikus és a' nem Unitus Pa-
poknak fiaik mentek az oktatásért járó pénznek fi-
zetésétől, ugy az Evangyélíkus, és Réformátus Pa-
poknak-is fiaik a' jövő Oskolai-éftendőnek elejével a
tanításért való pénznek fizetésétől fel-szabadittasá-
nak. Melly annakokáért közönséges mértékül ki-
nek kinek tudtára adatik. A' K. M. Helytartó Ta-
nátstól, Budán Mártz. 26-dikán 1789.

Végső jegyzések: Benderről semmi bizonyított nem
tudunk. — A' Török hajós-sereg már ágyuzta Bere-
zsán szigetét; de a' Grétzi Ujság-író által újra meg-
veretett a' *Kaputány Basa* Várnánál. — Erdélyben tsen-
deség vagon a' széleken; Bétsben pedig azt beszél-
lik némellyek, hogy ő Felségének nyavallyája ná-
gyon meg-terhesedett vólna — de mások azt akarják
bínni, hogy egészfszen meg-könnyebbedett — — —